

Hankesuunnitelma

Otetta elämään kulttuurin keinoin –

Tessun kulttuurihöntsyt

Tampereen kaupunki, 16.1.2015

SISÄLTÖ

1. Hankkeen tavoitteet

2. Hankkeen tausta

3. Hankkeen organisointi ja toteuttajat

4. Hankkeen alustava toteutus ja aikataulusuunnitelma

5. Hankkeen arviointi

Liite:

Hankkeen talousarvio

1. Hankkeen tavoitteet

Otetta elämään kulttuurin keinoin – Tessun kulttuurihöntsyt -hanke on Tampereen kaupungin ja sen Tesomalla toimivien yhteistyökumppaneiden yhteisötaidehankkeiden kokonaisuus.

Hankkeella kehitetään ja luodaan Tesoman lähiöön uusia edullisia, innostavia ja houkuttelevia sekä tasa-vertaisesti kaikkien saavutettavissa olevia kulttuurin ja taiteen harrastusmahdollisuuksia toteuttamalla erilaisia erityisesti nuorille suunnattuja avoimia toiminnallisia pajoja ja tapahtumia. Samalla vähennetään kulttuurin keinoin asuinalueen eriytymiseen liittyviä haasteita.

Työpajoissa tesomalaisnuorille luodaan mahdollisuuksia ilmaista itseään erilaisten taiteen lajien kuten musiikin, kuvataiteen ja ilmaisun keinoin. **Toisaalta lisätään myös laajemmin eri-ikäisten asukkaiden ja sukupolvien välistä yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta** mm. jatkamalla ja laajentamalla jo käynnistettyä ikäihmisten ja nuorten välistä yhteistoimintaa. Ikäryhmien välinen toiminnallisuus ja rakentava vuorovaikutus luovat siltoja ikäryhmien välisten juopien yli.

Hankkeen tavoitteena on houkutellessa yhteisen mielekkään tekemisen ja taidekokeilujen äärelle **eri lähtökohdat ja kulttuuritaustat omaavat 13–29-vuotiaat nuoret**, mukaan lukien syrjäytymisvaarassa olevat, yhteisen mielekkään tekemisen ja taidekokeilujen äärelle. Toimintaan **osallistetaan myös nuoret, jotka ovat aiemmin olleet järjestetyn kulttuuritoiminnan ulottumattomissa tai jättäytyneet toiminnasta pois.** Toiminta lisää nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä osallisuutta omaan asuin yhteisönsä ja elämänpääpiiriinsä. Lisäksi se vahvistaa nuorten kasvua, tukee sosiaalisen eheyden vahvistumista ja hyvän itsetunnon kehittymistä.

Hankkeessa Tesoman **asukkaat osallistetaan oman asuinalueensa kulttuuritoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja palveluiden kehittämiseen.** Näin edistetään Tesoman kehitystä hyvinvoivana, viihtyisenä, luovana ja harrastavana alueena asuin- ja palvelualueena. Toiminnan sisällöt määritellään ja tarkennetaan yhdessä asukkaiden ja osallistujien kanssa.

Hankkeella kehitetään **alueen eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoitumista sekä luodaan toimijoille uusia yhteistyön tapoja.**

Hankkeen myötä luodaan kulttuurin keinoin Tesoman lähiöön paineeton, ei-kilpailullinen, ilmaisunvapauden ja tekemisen iloon keskittyvä toiminnallinen ympäristö vastaiskuksi työttömyyden, päihteiden, ja ympäristön vaatimusten aiheuttamalle syrjäytymiselle ja ahdistuneisuudelle. Tesomalaisille nuorille pyritään hankkeen kautta luomaan ilmapiiri, joka antaa aidon kuulluksi ja hyväksytyksi tuleminen tunteen. Lisäksi tavoitteena on antaa nuorille kokemuksia siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä ja hyvinvointiinsa. Toisaalta nuorten toiminnallisen osallistamisen ja luovuuden tukemisen kautta mahdollistuu koko Tesoman yhteisön kehittäminen positiiviseksi yhteisölliseksi ”perheysiköksi”, jossa ihmiset pitävät toisistaan huolta ja puuttuvat näkemiinsä epäkohtiin.

Toimintaa kehitetään olemassa olevien palveluiden ja rakenteiden puitteissa, mutta musiikkiin, taiteeseen ja ilmaisuun keskittyvien työpajojen toteutuksessa hyödynnetään alan ammattilaisia. Tämän kaltainen toiminnan kytkeminen osaksi alueella tapahtuvaa toimintaa (koulu, nuorisopalvelut, etsivä nuorisotyö jne.) on olennaista toiminnan jatkuvuuden kannalta. Hankkeen myötä kehitetään alueellisia ja asukaslähtöisiä yh-

teistyöratkaisuja ja työkaluja sekä toimintamalleja taide- ja kulttuuripalveluiden sekä vapaa-ajantoiminnan järjestämiseksi, tuottamiseksi ja kehittämiseksi. Samalla sovelletaan erilaisia taidemuotoja ja yhteisötaiteen keinoja haastavien ja kipeiden tilanteiden ratkaisemisessa esimerkiksi etsivän työn työmuotoina.

Hanke käynnistetään yksivuotisena, mutta luotavien toimintamallien ja -muotojen vakiinnuttamiseksi hankkeen toiminta suunnitellaan siten, että jatkorahoituksen varmistuessa sitä olisi mahdollista jatkaa pitkäjänteisemmin yhteensä noin kolmen vuoden ajan.

2. Hankkeen tausta

Tesoma on Tampereen ensimmäinen lähiö ja se on syntynyt aluerakentamisen voimakkaimman vaiheen 1960–70 -lukujen aikana. Tesoman lähiössä asuu tällä hetkellä noin 8 000 asukasta ja sen vaikutusalueella yli 15 000 asukasta. Ikäihmisten ja kouluikäisten määrä on muuhun Tampereeseen verrattuna suhteessa korkeampi. Kerrostalovaltaisen alueen omistusasuntojen hintataso on Tampereen matalimpia, ja muuhun Tampereeseen verrattuna alueen tulotaso on hieman keskimääräistä alhaisempi. Kaupunginosaa ei ole liiemmin kehitetty viimeisten vuosikymmenien aikana, ja alue on taantunut ja sen maine haastavana lähiönä syventynyt. Alueen asukkaille on kasautunut sosiaalisia haasteita ja asukkaiden huono-osaisuus on lisääntynyt. Asukkaiden sosiaalinen eriarvoistuminen ilmenee mm. keskimääräistä korkeampana työttömyytenä, yhteiskunnan tukirakenteiden ulkopuolelle jäämisenä/jättäytymisenä, syrjäytymisenä ja huono-osaisuuden kasaantumisenä ja ylisukupolvittumisena. Alueen asukkaat ovat vahvasti paikallisesti orientoituneita ja eivät välttämättä hakeudu asuinalueensa ulkopuolella oleviin palveluihin.

Alueen julkiset palvelut ovat kohtalaisen kattavat. Toisaalta Tesoman vapaa-ajan palvelutarjonnassa korostuu palveluiden liikuntapainotteisuus. Kaupunginosan vahvuuksia ovatkin sen luonnonläheisyys ja erinomaiset liikunta-, ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet. Tesomalla toimii myös useita aktiivisia järjestöjä ja yhdistyksiä, jotka tuottavat mm. erilaisia liikunta- ja urheiluharrastuksia. Lisäksi alueella on lapsille, perheille ja ikääntyneille suunnattua kansalais- ja kulttuuritoimintaa, mutta tarjonta nuorille on vähäistä.

Tampereen kaupunki kehittää Tesoman asuin- ja palvelualueita ja alueen hyvinvointia osana kaupungin poikkihallinnollista Oma Tesoma sekä valtakunnallista Asuinalueiden kehittämisohjelmaa. Oma Tesoma toteuttaa Tampereen kaupunkistrategiaa ja kaupunkiseudun kasvusopimusta. Kehittämisohjelman tavoitteena on vahvistaa ja uudistaa Tampereen Tesoman kaupunginosan omaleimaisuutta, elinvoimaisuutta ja kiehtovuutta siten, että tulevaisuudessa Tesoma houkuttelee ihmisiä asumaan ja asioimaan alueelle. Ohjelman tavoitteissa ja toimenpiteissä painottuu nuorten kasvun ja sosiaalisen eheyden vahvistaminen.

Alueella on käynnissä ja suunnitteilla useita vuosien 2016–2020 välillä valmistuvia julkisen ja yksityisen sektorin palveluiden rakentamishankkeita, jotka luovat hyvät puitteet ja mahdollisuudet uudenlaisen Tesoman kehittämiseksi. Niiden suunnittelussa on pyritty siihen, että niistä muodostuisi alueelle merkityksellisiä toiminta- ja monitoimikeskuksia, joiden tiloja myös alueen asukkaat ja eri toimijat hyödyntävät asukkaiden omaehtoisen ja järjestöjen sekä yhdistysten järjestämässä harrastus- ja vapaa-ajan toiminnassa.

Alueen infrastruktuurin uudistamisen yhteydessä on luonnollinen vaihe kehittää ja kokeilla myös alueen toimijoiden välisiä toimintatapoja. Esimerkiksi syrjäytyneiden ja alueella häiriköivien nuorten tilanteeseen haetaan aktiivisesti ratkaisuja kehittämällä moniammatillisia toimintamalleja alueen eri tahojen yhteistyönä esimerkiksi nuorten koulupoissaoloihin ja häiriköintiin puuttumiseksi, lisäämällä matalan kynnyksen perheyön palveluita, vahvistamalla ehkäisevää lastensuojelutyötä ja etsivää työtä sekä osallistamalla lapsia ja nuoria alueen kehittämiseen osana koulutyötä.

Alueen ikäihmisten ja nuorten välisten kohtaamisten ja yhteistoiminnan kehittämiseksi käynnistettiin syksyllä 2014 ilmaisutaitopainotteinen draamatyökokeilu yläkoulun, nuorisopalveluiden, yhdistysten ja ikäihmisten palveluntarjoajien yhteistyönä. Nuorison ja ikääntyneiden yhteistoiminta on jo lyhyessä ajassa vakuuttanut tarpeellisuutensa ja hyödyllisyytensä. Ikääntyneiltä ja nuorilta saatujen palautteiden perusteella

yhteistyö tuottaa voimakkaita positiivisia tunnekokemuksia, jotka yhdistävät ihmiset keskenään ikään katsomatta. Onnistumiset draamatyökokeilussa ovat tuoneet halun jatkaa ja laajentaa vastaavanlaista toimintaa. Samalla on herännyt kiinnostus soveltaa erilaisia taidemuotoja ja yhteisötaiteen keinoja haastavien ja kipeiden tilanteiden ratkaisemisessa esimerkiksi etsivän työn työmuotoina. Parhaina keinoina nuorten toisiinsa ja yhteiskuntaan tutustuttamisessa nähdään tällaiset taidetta, liikuntaa ja kädentaitoja hyödyntävät toiminnalliset muodot. Alueen toimijat ovatkin innostuneita luomaan uusia toiminnallisia työmuotoja ja välineitä sekä toimijoiden välistä yhteistyötä toimintansa vaikuttavuuden tueksi.

Nuorisokeskuksen ja piakkoin purettavan ostoskeskuksen yhteydessä muutamana päivänä viikossa toimivan Helluntaiseurakunnan Majatalon tarjoamaa toimintaa lukuun ottamatta Tesoman alueelta löytyy huomasti vartenotettavaa toimintaa ja tiloja, joihin nuoret voisivat kokoontua viettämään vapaa-aikaansa yhdessä muunlaisen toiminnan kuin urheilun parissa. Toisaalta esimerkiksi nuorisokeskuksen toiminta ei tavoita alueen kaikkia nuoria. Keskuksessa noudatettavat säännöt rajaavat toiminnan ulkopuolelle erityisesti ne nuoret, joiden elämäntilanteeseen liittyy tavallista enemmän haasteita ja itsensä etsimistä. Kaupungin etsivä työ käynnisti hiljattain alueella viikoittaiset nuorten illat, jonka aikana työpari kohtaa tällä hetkellä säännöllisesti noin 30–40 nuorta. Tapaamiset painottuvat keskusteluun, yhdessä oloon ja pelailuun. Etsivän nuorisotyön ammattilaisten huolena on, että nuorten kävijämäärä pienentyy, mikäli nuorille ei ole jatkossa tarjota toiminnallisempaa sisältöä. Myös ostoskeskuksen tuleva purkaminen kiinteistön uudisrakentamisen ajaksi tulee haastamaan nuorten nykyisen kokoontumispaikan mahdollisuudet.

Nuorten oman elämän haasteet ja toiminnan puutteesta johtuva turhautuminen johtaa toisinaan häiriköintiin, ilkeiden tekemiseen ja näpistyksiin. Yksittäisten nuorten käyttäytyminen langettaa alueyhteisön keskuudessa häiriköivien nuorten leiman useammalle yksilölle, ja johtaa nuorten kokemuksiin tyytymättömyydestä, arvostelusta ja heidän mielipiteitään vähättelevästä kohtelusta.

Tällä hetkellä alueen eri-ikäiset asukkaat kohtaavat toisiaan vain harvoin, johtuen pitkälti siitä, että yksittäisiä tapahtumia ja projektiluonteisia toteutuksia lukuun ottamatta alueen toimintakulttuuriin ei ole vakiintunut kohtaamisia luontevalla tavalla tukevaa toimintaa. Tämä on lisännyt ja vahvistanut ennakkokäsityksiä ja asenteellisuutta toisten sukupolvien edustajia kohtaan niin nuorten kuin myös aikuisväestön ja ikääntyneiden joukossa. Alueellisilla toimijoilla on halukkuutta etsiä ja luoda tilanteeseen ratkaisuja, mutta haasteeksi nousevat niukat resurssit.

Tesomalaisilla nuorilla on toiveita ja tarpeita saada alueelle heitä inspiroivaa toimintaa sekä kokoontumispaikkoja, joissa nuoret voivat turvallisesti ja valvotusti viettää aikaa.

Osa alueen nuorista tarvitsee lisäksi voimaannuttavaa toimintaa, jonka kautta he voivat purkaa pahaa oloaan, ilmaista itseään hyväksyttävämmin keinoin sekä osoittaa alueyhteisössä olevansa yhtä tärkeitä kuin kaikki muutkin. Nuorille tulee tarjota vapaa-ajalleen toimintaa ja tilanteita, joissa he voivat turvallisesti tarkastella omaa itseään eikä niinkään vain muiden suhtautumista itseensä tai omaan vertaisverkostoonsa. Toiminnan myötä heidän omanarvontuntonsa ja itsetuntonsa voi kehittyä hyväksi.

Lisäksi alueella on selkeää tarvetta eri-ikäisten välisen keskustelun ja yhteisen tekemisen luomiselle, jotta sukupolvet voivat ymmärtää toistensa kokemusmaailmoja paremmin. Kulttuurin ja taiteen toiminnallisia menetelmiä hyödyntämällä sukupolvien välinen yhteistoiminta ja lähentäminen voidaan toteuttaa luontevalla ja houkuttelevalla tavalla. Kulttuurin ja taiteen kautta avautuu mahdollisuuksia etsiä uusia vuorovaiku-

tuksen kanavia, tilaisuuksia asettua toisen ihmisen asemaan ja sitä kautta lisätä ihmisten välistä ymmärrystä ja yhteistyötä.

Tessun kulttuurihöntsyt -hankkeella luodaan ratkaisuja edellä todettuihin tarpeisiin ja kehitetään alueen kulttuurista pääomaa sekä nuorille suunnattua ja heitä kiinnostavaa toimintaa lisäten samalla erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten välistä vuorovaikutusta. Hankkeen kautta tarjotaan asukkaille mahdollisuus myös tarkastella uusin silmin omaa elinympäristöään ja sen merkitystä omalle identiteetille

3. Hankkeen organisointi ja toteuttajat

Tessun kulttuurihöntsyt -hanke toteutetaan Tampereen kaupungin ja alueen toimijoiden kumppanuushankkeena. Hankkeen päähakijana ja hallinnoijana toimii kaupungin tilaajaryhmä, ja käynnistettävä hanke kytketään osaksi kaupungin koordinoimaa Oma Tesoma -hankekokonaisuutta. Tampereen kaupungin toimijoista toteutukseen osallistuvat ainakin alueen yläkoulu, nuorisokeskus sekä etsivä työ, mahdollisesti myös kaupungin kulttuuripalvelut. Muita kumppaneita ovat Setlementtiyhdistys Naapuri ry, Kotipirtti ry, Operaatio Mobilisaatio ry ja Tampereen yliopisto. Hankkeeseemme osallistuvat toimijat ovat sitoutuneet tavoitteelliseen yhteistyöhön ja osallistuvat hankkeeseen omalla työpanoksellaan ja/tai omarahoitusosuudeltaan.

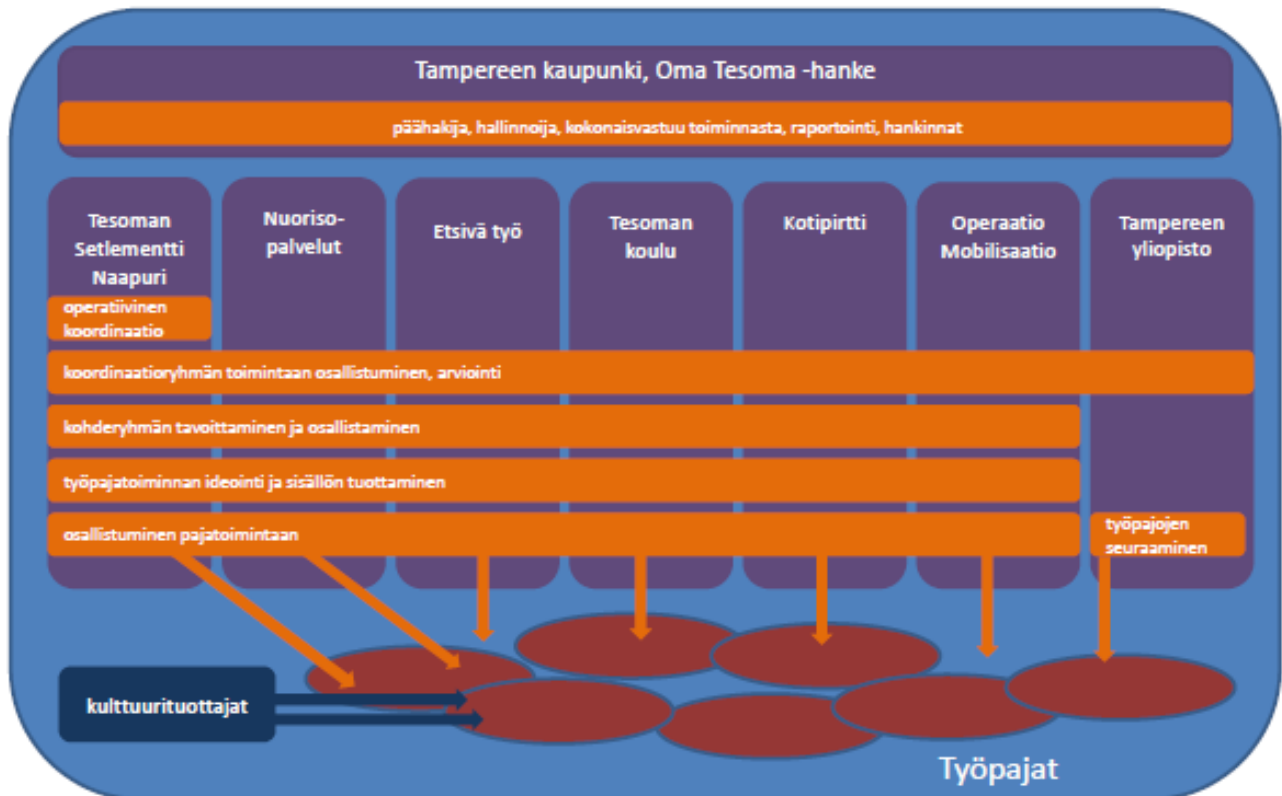
Hankkeen valmisteluvaiheessa on käyty yhteistyöneuvotteluita myös muutamien muiden hankekumppanuudesta kiinnostuneiden tahojen kanssa. Kyseisten tahojen osallistuminen hankkeen toiminnalliseen toteutukseen ja rahoitukseen on vielä tässä vaiheessa epävarmaa. Hankeorganisaation kumppanijoukon täydentämisestä tullaan neuvottelemaan rahoittajan kanssa, mikäli neuvottelut etenevät ennen rahoituspäätöksen tekemistä. Alustavia keskusteluja ja tunnusteluita on käyty mm. Kehitysvammaisten tukiliiton, Pirkanmaan taidetoimikunnan läänintaiteilijoiden, Tampereen ammattikorkeakoulun kuvataideopiskelijoiden ja Kesko:n kanssa.

Hankkeelle nimetään hankekumppaneiden edustajista ja muista asiantuntijoista koostuva koordinaatio-ryhmä, joka koordinoi, ohjaa, valvoo ja osallistuu aktiivisesti hankkeen toteutukseen. Hankekumppanit sitoutuvat osoittamaan koordinaatioryhmään omat edustajansa (pääsääntöisesti yksi kultakin) ja edistävät omalla toiminnallaan hankkeen monialaista osallisuutta ja vaikuttavuutta. Hankekumppaneilla on merkittävä rooli siinä, että hankkeen aikana toteutettavat pajat tavoittavat suunnitellut kohderyhmät.

Hankkeelle valitaan osa-aikainen projektikoordinaattori, joka vastaa hankkeen suunnitelman mukaisesta käytännön toteutuksesta ja organisoinnista hankeryhmän ja muiden myöhemmin nimettävien henkilöiden ohjauksessa ja tukemana. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. työpajakokonaisuuden toteuttamisen käytännön valmistelua, toiminnan markkinointia ja viestintää, toiminnan arviointitiedon keräämistä ja kokoamista sekä koordinaatioryhmän aineistojen valmistelua.

Hankkeen kokonaiskoordinaation lisäksi koordinaattori toimii kaikille alueen eri-ikäisille asukkaille avoimen toiminnallisen taidepajan ("Vastaparipaja") ohjaajana. Mahdollisuuksien mukaan hän osallistuu myös muiden toiminnallisten pajojen käytännön ohjaustyöhön ja toteutukseen. Pääsääntöisesti muiden pajojen ohjauksesta ja toteutuksesta vastaavat pajojen vetäjiksi valittavat eri taiteenlajien ammattilaiset (ostopalvelu). Hankekumppanit osallistuvat pajojen toteutukseen yhdistettynä soveltuvilta osin heidän perustehtävänsä (mm. etsivä työ, koulu). Oma Tesoma -hanketoimisto vastaa työpajoihin liittyvien palveluhankintojen toteutuksesta ja kilpailuttamisesta.

Tesoman kulttuurihöntsyt -projektin toteuttajat ja päätehtävät

Hankkeen projektikoordinaattoriksi on suunniteltu valittavan Setlementtiyhdistys Naapuri ry:n Tesoman yksikön työntekijä. Hankkeen eteen tehty työpanos korvataan Setlementti Naapuri ry:lle. Alustavasti tehtävään suunniteltu henkilö on koulutukseltaan ohjaustoiminnan artemi amk (kulttuuriala) ja valmistunut pääaineenaan terapeutin ohjaustoiminta. Hän omaa hyvän kokemuksen ja taidot ihmisten hyvinvoinnin edistämisestä ja haastavien elämäntilanteiden käsittelystä ja purkamisesta kulttuurin ja taiteen keinoin sekä erilaisten toiminnallisten ryhmien ohjaamisesta. Hankkeeseen saatetaan lisäksi rekrytoida muutamia opiskelijaharjoittelijoita ja projektityöntekijöitä, mahdollisesti tukityöllistettyjä, jotka voivat toimia erilaisissa avustavissa tehtävissä mm. viestinnän ja toiminnan organisoimisen apuna.

Hankerahoitus suunnataan erityisesti hankkeen toiminnalliseen toteutukseen, mahdollisimman vähän hallinnollisiin tehtäviin. Hanke käynnistetään heti rahoituksen varmistumisen jälkeen, tavoitteena maaliskuu 2015. Hankkeen tunnettuuden, paremman näkyvyyden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi, hankkeelle voidaan nimetä nuorisoon vetoava ja esikuvana toimiva hanke-/lähiökummi. Tällainen voisi olla esimerkiksi Tesoman alueelta kuuluisuuteen ponnistanut muusikko tai urheilija, jolla on omakohtaista kokemusta Tesoman lähiössä asumisesta. Lisäksi voidaan järjestää kulttuuripajatoiminnan markkinointitempauksia esim. koulupäivien yhteydessä, nuorisotiloilla, kirjastolla ja kauppojen auloissa sekä internetissä ja paikallislehdissä.

Hankkeen toteuttajat

Tampereen kaupungin toimijat:

Tesoman Nuorisokeskus

Vastuhenkilö: Nuoriso-ohjaaja Vesa Rasi-Koskinen

Yhteys: <http://www.nuortentampere.fi/nuoret/nuorisotilat/tesoma/>

Tesoman Nuorisokeskus, tutummin "nuorkka" on Tampereen kaupungin monipuolinen vapaa-ajanviettopaikka lapsille ja nuorille koulupäivän jälkeen. Kohderyhmänä ovat 9–17-vuotiaat. Turvallisen ja vaihtelevan toiminnan turvaa kolme alan ammattilaista. Nuorisokeskuksen sääntöihin kuuluu muutama peruseriaate, jotka ovat käytössä kaikissa Tampereen kaupungin nuorisokeskuksissa. Toiminta on päihtetöntä, savutonta ja tasapuolista kaikkia kohtaan. Nuorisokeskuksissa on myös kiroilukiello. Nuorkka on aktiivinen alueellinen toimija, ja on mukana erilaisissa tapahtumissa ja yhteistyöryhmissä kehittämässä ja edistämässä tesomalaisten hyvinvointia. Koululaisille järjestetään maksutonta kerhotoimintaa, kuten läksykerhoja ja discoja. Nuorisotalolla voi askarrella, musisoida ja pelata erilaisia pelejä.

Tesoman koulu

Vastuhenkilöt: Rehtori Panu Pitkänen ja näyttelijä-ilmaisutaidonopettaja Petri Mäkipää

Yhteys: <http://koulut.tampere.fi/tesoma>

Tesoman koulu tarjoaa opetusta noin 400 vuosiluokkien 7.-9. oppilaalle. Alueen yläkoulun erityisyyksiä ovat luovan ilmaisun, liikunnan ja matematiikka-luonnontieteen painotukset. Koulun valinnaisaineita ovat mm. mediaopetus, musiikki, kuvataide, ilmaisutaito, liikunta, käsityöt ja tietotekniikka. Tesoman koulun teatteri-ilmaisupainotteinen 7-luokka käynnisti syksyllä 2014 kokeiluluontoisen yhteistyön alueella toimivan ikään-tyneiden kohtaamispaikan Kotipirtin Olkkarin kävijöiden kanssa. Teatteri-ilmaisun ryhmässä on yhdeksän oppilasta ja saman verran ikään-tyneitä henkilöitä osallistuu tähän toimintaan Olkkarista. Toiminta on avusta sen kaltaiseen työhön, mitä on suunniteltu toteutettavan moniammatillisesti enemmänkin Tesoman lähiössä. Toiminta perustuu teatterin menetelmiin, jossa osallistujien tarinat ovat sisältö ja tutkimuksen kohde. Ryhmän osallistujat ovat 12–13 vuotiaita ja noin 70–80 vuotiaita. Esityksellinen osuus on eräs mahdollinen tavoite saattaa nämä tarinat myös muiden nähtäviksi ja kuultaviksi.

Tampereen kaupungin etsivä työ

Vastuhenkilö: Vastaava ohjaaja Satu Muikku

Yhteys: www.nuortentampere.fi

Tesoman alueella toimii työpari Tampereen kaupungin etsivästä työstä. Työpari tavoittelee katutyöllä kontaktia nuoriin, jotka viettävät aikaansa ns. vapaalla reviirillä. Nämä nuoret ja heidän lähiverkostonsa ovat

tuen tai avun tarpeessa, mutta eivät syystä tai toisesta hyödynnä olemassa olevia palveluita tai saa näistä palveluista sitä apua, mitä pitäisi. Tällä hetkellä työparilla on hyvä kontakti n. 25- 30 nuoreen, joita tavataan myös perjantaisin klo 15–19 alueen Helluntaiseurakunnan ns. Majatalon tiloissa. Etsivän nuorisotyön kohderyhmänä ovat 13–29- vuotiaat nuoret.

Muut toimijat:

Setlementtiyhdistys Naapuri ry/ Tesoman Naapuri

Vastuuhenkilö: Yksikönjohtaja Minna Leponiemi

Yhteys: www.naapuri.fi

Yhdistys on toiminut Tesomalla vuodesta 1995, kansalaistoiminnan ja alue- ja yhteisötyön näkökulmasta työskennellen, Tesoman Naapuri- yksikköä kehittäen. Yksikön toimipiste sijaitsee lähellä Tesoman ydinkeskusta ja kokoaa tänä päivänä erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä Kohtaamispaikka Wihreään Puuhun tapaamaan toisiaan ja toimimaan yhdessä. Yhteisötyön ja kansalaistoiminnan viitekehys on säilytetty vahvasti työtä ohjaavana tekijänä. Wihreän Puun säännöllistä toimintaa ovat mm. avoin perhetoiminta, lapsi- ja nuorisotyö, ikäihmistyö sekä sukupolvien välisten kohtaamisten mahdollistaminen (esim. aluetyössä yhteistyöverkoston kanssa järjestettävät erilaiset tapahtumat ja ryhmät). Tesoman Naapuri koordinoi Tesomalla vuotuisesti syksyllä järjestettävän Tesomapäivän ja keväällä Länsi Liikkeelle-kävelytapahtuman toteutusta. Tesomapäivään osallistuu yli 20 eri alueen toimivaa ja tapahtuma kerää arviolta noin 1000 kävijää. Näiden lisäksi vuoden aikana järjestetään eri kohderyhmille suunnattuja teemallisia tapahtumia.

Yhdistyksellä on pitkäaikainen tuntemus alueen erityispiirteistä, haasteista sekä luotetun, aktiivisen, toimijan ja yhteistyökumppanin rooli. Yksikön toiminnan kehittämisessä avainasemassa ovat olleet alueen ihmisten äänen ja tarpeiden kuuleminen. Osallisuuden haasteisiin yksikkö on pyrkinyt luomaan toimintoja, jotka ovat matalakynnyksisiä, helposti saavutettavia sekä tasavertaiseen yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen kutsuvia. Toimintaa ohjaavat sosiaali- ja kulttuurialan ohjaustoiminnan sitoutuneet ammattilaiset.

Kotipirtti ry

Vastuuhenkilö: Toiminnanjohtaja Kaija Kallinen

Yhteys: www.kotipirttiry.fi

Kotipirtti ry on yleishyödyllinen yhteisö, joka perustettiin 1998. Se omistaa ja ylläpitää Tesoman palvelualueella sijaitsevaa Kotipirtin palvelutaltoa. Yhdistys tuottaa vanhusten asumispalveluja, päivätoimintaa ja kotihoivan palveluja. Palvelutalo toimii alueensa voimavarakeskuksena, on aktiivisesti mukana Tesomapäivillä ja Länsi- Liikkeellä tapahtumassa sekä järjestää erilaista omaa tapahtumaa ympäri vuoden. Kotipirtin palvelut ja kulttuuripainotteiset tapahtumat ovat kaikille avoimia. Kotipirtti ry on tehnyt alueellista kehittämissiivittä aktiivisesti erilaisten projektien kautta. Esimerkkinä Tampere yhdessä -pienhankehoituksella toteutetut ja alueellista toimintaa lisänneet Papparyhmä Ponnistus +55 ja Tervetuloa Meille -hankkeet. Papparyhmä toimii edelleen aktiivisesti osallistuen vapaaehtoisina erilaisiin Kotipirtin tapahtumiin.

Tällä hetkellä Kotipirtti ry hallinnoi Tampereella RAY-rahoitteista Yhressä nääs -projektia. Projektissa kehitetään yhteisöllistä välittävää verkostoa yli 65-vuotiaille sekä voimaannuttavia toimintamuotoja. Lisätavoitteena on edistää ikääntyvän mielen hyvinvointia. Kotipirtin palvelutalo ja Yhressä nääs -projekti ovat verkottuneet eri palvelutuottajien kanssa ja tekevät yhteistyötä alueen toimijoiden kuten Settlementti Naapurin, kaupunginosayhdistys Tesoma-seuran, alueen päiväkotien ja koulujen sekä kaupungin Länsi-Alvari työryhmän ja Oma Tesoma -kehittämishankkeen kanssa. Sukupolvienvälistä yhteistyötä toteutetaan mm. päiväkotien, rippikoululaisten, perusopetuksen TET- oppilaiden ja draamatyökokeiluun osallistuvien ilmaisu- taidon oppilaiden sekä kesätyöntekijöiden kanssa.

Operaatio Mobilisaatio

Vastuhenkilö: Lapsi- ja nuorisotyöntekijä/koordinaattori Miika Parkkinen

Yhteys: www.omsuomi.fi

Mix-toiminta on 7-17 vuotiaille lapsille ja nuorille suunnattua syrjäytymistä ja päihdekäyttäytymistä ennaltaehkäisevää toimintaa. Mix- kerhot on tarkoitettu 7-12- vuotiaalle ja Teen Mix- nuorisotaloillat 13–17- vuotiaille. Kerho- ja nuorisotalotoiminta sisältävät pelaamista kuten sähly, jalkapallo, biljardi, pöytätennis, lauta- ja pelikonsolipelit sekä askartelua, päihdevalistusta ja kristillistä kasvatusta. Aktivoivan ja vuorovaikutteisen toiminnan avulla lapset ja nuoret voivat oppia keinoja käsitellä elämän haasteita ja selviytyä niissä sekä rakentaa turvallista ja hyvää elämää. Mix Ministries lapsi- ja nuorisotyön Mix- toiminta on ollut osa Operaatio Mobilisaatio ry:n Suomen toimintaa vuoden 2009 alusta. Mix- toimintaan on osallistunut yhteensä 5000 eri lasta ja nuorta sen aloitettua toimintansa vuonna 2009. Taustaorganisaationa on Operaatio Mobilisaatio ry (OM) yhteiskristillinen lähetysjärjestö, jossa työskentelee 17 työntekijää. Rahoituksensa toiminnalleen Operaatio Mobilisaatio saa pääsääntöisesti lahjoituksina. Yhdistys on rekisteröity 11.4.1979.

Tampereen yliopisto

Vastuhenkilöt: Professori Liisa Häikiö ja tutkija- nuorisotyöntekijä Karita Snellman

Yhteys: <http://www.uta.fi/yky/index.html>

Tampereen yliopiston OmaVerkko-, OmaPaja- ja OmaBudjetti-tutkimushankkeissa tarkastellaan asuinalueen ja palveluiden ihmislähtöistä ja erilaisten toimijoiden osallisuutta vahvistavaa kehittämistä. Tutkimushankkeet toteutetaan yhteistyössä Tampereen kaupungin koordinoiman hankkeen kanssa ja yhteistyötä tehdään myös muiden Tesomalla toimivien tahojen ja tesomalaisten nuorten kanssa. Hankkeet ovat osa valtakunnallista asuinalueiden kehittämisohjelmaa 2013–2015.

Yliopisto ei osallistu hankkeen varsinaisen toiminnan toteutukseen, mutta voi osallistua hankkeen sisällölliseen suunnitteluun ja koordinaatioryhmän toimintaan. Mahdollisesti yliopisto voi hyödyntää toimintaa ja siinä syntyviä tuloksia uusien tutkimushankkeiden valmistelussa ja aineistona.

4. Hankkeen toteutussuunnitelma

Tessun kulttuurihöntsyt -hankkeelle on laadittu 03/2015–02/2016 välille aikataulutettu alustava toteutussuunnitelma mm. hankkeen kokonaiskustannusten arvioimiseksi. Hankkeen rahoituksen varmistuttua kordinaatioryhmä luo tarkempitasoisen suunnitelman hankkeen ja kulttuuripajatoiminnan toteuttamiseksi yhteistyössä projektikoordinaattorin ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Pajatoiminnan suunnittelua varten hanketta valmistellut työryhmä kartoitti joulukuussa 2014 alustavasti Tesoman lähiön nuorten toiveita mm. koulun ilmaisutaidon oppilailta, nuorisokeskuksen kävijöiltä ja etsivän työn kohtaamilta nuorilta. Näiden keskusteluiden pohjalta kulttuuripajojen teemoiksi on suunniteltu seuraavia: vastapari-, teatteri-, musiikki- ja kuvataidepaja. Pajojen teemoja ja sisältöjä on kuitenkin tarkoitus tarkentaa ja tarvittaessa myös muuttaa riippuen mm. alueen asukkaiden toiveista laajemmin. Toteutettu kartoitus oli varsin suppea ja lyhytaikainen, joten mahdollisesti osana hankkeen toteutussuunnitelman tarkentamista ja markkinointia toteutetaan laajemman asukas- ja mahdollisen osallistujajoukon toiveita ja ajatuksia kokoava kartoitus.

Työpajat on tarkoitus toteuttaa pääasiassa Tesomalla sijaitsevissa hankekumppaneiden toimitiloissa, ja ryhmän tavoiteltava koko vaihtelee teeman pajojen teeman mukaisesti. Oletettava ryhmän koko on 5-15 henkilöä. Kutakin pajaa on alustavasti suunniteltu toteutettavan viikoittain kahden tunnin ajan siten, että pajan kokonaiskesto on noin 9 kuukautta. Osa pajoista voidaan haluttaessa toteuttaa lyhyempänäkin esimerkiksi 2-4 kuukauden toteutuksina, jolloin pajoihin saadaan osallistettua useampia kohderyhmäksi tavoiteltavia henkilöitä ja voidaan siten tukea paremmin tavoiteltavan kohderyhmän mahdollisuutta kokeilla hankkeen aikana useampaa erilaista taiteen lajia.

Suunniteltujen kulttuuripajojen sisältö:

Vastaparipaja, jonka ensisijaisena tavoitteena on löytää sukupolvien ja erilaisuuden rajoja ylittävän yhteistoiminnan mahdollisuuksia eri-ikäisten ja taustoiltaan erilaisten alueen asukkaiden kohtaamiselle ja vuorovaikutukselle. Sisällöltään erilaiset toiminnot turvallisesti ohjattuna, tarjoavat mahdollisuuden tarkastella itseään suhteessa ympäröivään yhteisöön sekä omaan elämäkokemushistoriaan. Yhteisen tekemisen kautta pyritään lisäämään ymmärrystä eri-ikäisten elämäntilanteeseen ja ajatusmaailmaan sekä omiin asenteisiin ja niiden vaikuttimiin. Menetelminä voivat toimia mm. luova kirjoittaminen, piirtäminen/maalaaminen, kuvaaminen ja nukketeatteri. Ryhmän tuotoksena voi syntyä esiin tulemisia esimerkiksi yhteisötaiteen tai näyttelyn muodossa.

Teatteripaja, joka jatkaa kokeiluna jo käynnistettyä koululaisten ja ikääntyneiden välistä draamatoteutusta. Toiminnan lisäresurssointi mahdollistaa laajemman toteutuksen ryhmälähtöisillä teatterin menetelmillä. Toteutustapoina mm. forum-teatteri, improvisaatio, pelit ja leikit, äänimaisema, tilannekuva sekä fyysiset harjoitteet. Metodeja ovat kokemuksellinen oppiminen ja holistinen ihmiskäsitys sekä turvallisen ilmapiirin luominen, ja teemana esimerkiksi sukupolvien välinen kohtaaminen ja sen kautta syntyvät tarinat. Esitykset voivat jalkautua Tesomalle ja osallistavat koulun ilmaisutaidon oppilaiden lisäksi kaikenikäisiä tesomalaisia.

Musiikkipaja, joka toteutetaan ohjattuna toimintana esimerkiksi konemusiikki- ja/tai rumpupajana. Pajan tavoitteena itseilmaisu musiikin avulla. Halutessaan osallistujat voivat tuottaa musiikkia vaikkapa muiden pajojen mahdollisiin esityksiin, toteutuksiin ja tapahtumiin yhdistettynä (esim. teatteripajan esitykset, kuvataidepajan näyttelyt) tai musiikkipaja voi organisoida oman musiikkipainotteisen tapahtuman.

Kuvataidepaja, jonka toteutus nuorten toiveita kuullen esimerkiksi graffiti-, sarjakuva-, seinä-/taulunmaalauk-, valokuvaus- tai lyhytelokuva painotteisena tai edellisiä elementtejä yhdistellen.

Hankkeen aikataulusuunnitelma:

maaliskuu –toukokuu 2015

- koordinaatioryhmän kokoaminen ja kokoukset 3-5x
- hankkeen ja työpajatoiminnan tarkentaminen ja arviointisuunnitelman valmistelu
- kohderyhmän tavoittaminen, viestintä: markkinointitempaukset ja materiaalin valmistaminen, verkkosivuston avaaminen
- pajatoiminta: teatteri- ja vastaparipajan käynnistäminen

kesäkuu – elokuu 2015

- pajatoiminta: draamatyöpaja ja vastapari työpaja jatkuvat, kuvataide- ja/tai musiikkipajan käynnistäminen
- heinäkuuksi pajatoiminta hiljenee
- koordinaatioryhmä kokoontuu 1-2x

syyskuu – marraskuu 2015

- alkaneet työpajat jatkuvat, uusia käynnistetään
- pajatoiminnan väliarviointi
- kohderyhmän tavoittaminen, viestintä: syksyllä alkaviin pajoihin uusien osallistujien löytäminen
- koordinaatioryhmä kokoontuu 1-2x
- osallistuminen Tesomapäivään ja Pirkanmaan kulttuuritriennaaliin

joulukuu 2015 – helmikuu 2016

- pajatoimintaa päätetään
- koordinaatioryhmä kokoontuu 3-4x
- pajatoiminnan vuosiarviointi ja tulevan toiminnan suunnittelu

5. Hankkeen arviointi

Hankkeen toteutusta arvioidaan koko hankkeen ajan. Arviointi on jatkuvaa ja systemaattista, ja saatu palaute huomioidaan hankkeen toteutuksessa mahdollisuuksien mukaan välittömästi. Arvioinnit kootaan väli- ja vuosiarvioinneiksi, joita hyödynnetään myös toiminnan vakiinnuttamista ja mahdollisia jatkorahoitushakuja suunniteltaessa ja toiminnan jatkokehittämisessä.

Arviointi perustuu erityisesti pajoihin osallistuneiden tesomalaisnuorten ja -asukkaiden palautteisiin. Kunkin pajan alkaessa osallistujilta kartoitetaan heidän odotuksiaan, pajojen päättyessä painotus on osallistuneiden kokemuksissa (esim. miten hyödyllisenä koit toiminnan itsesi/yhteisön näkökulmasta, kiinnostuitko eli osallistuisitko vastaavaan uudelleen, suosittelisitko toimintaa ystävällesi) ja kehittämistoiveiden kartoittamisessa. Samalla seurataan osallistujien määriä ja liikehdintää mukaan luettuna toimintaan kokoaikaisesti sitoutuvien määrät.

Lisäksi koordinaatioryhmä arvioi yhteistoiminnan sujuvuutta sekä näkemyksiään pajatoiminnan merkityksellisyydestä organisaationsa ja asiakasryhmäänsä liittyvän vaikuttavuuden näkökulmasta.

Hankkeen laajempi vaikuttavuusarviointi toteutetaan osana Oma Tesoma -ohjelman mahdollista kokonaisarviointia. Kulttuuripajatoiminnan vaikuttavuutta voidaan tarkastella hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi peruskoulun kahdeksaluokkalaisten kouluterveystarkastusten yhteydessä toteutettavan koulu- ja harrastaneisuutta ja muita hyvinvointia kartoittavien mittarien tuloksia.